

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Milli Komisyonu

UNESCO

Dünya Kitap Başkenti

- Dünya Kitap Başkenti, okuma ve kitaplara adanmış bir programdır.
- UNESCO tarafından 1996 yılında Dünya Kitap ve Telif Hakları Günü'nün ilan edilmesinin ardından, Dünya Kitap Başkenti kavramı ortaya çıkmış ve ilk olarak Madrid 2001 yılında Dünya Kitap Başkenti seçilmiştir.
- Bu başarılı deneyimin ardından, 2001 yılında gerçekleştirilen UNESCO Genel Konferansında (31 C/Resolution 29) her yıl bir şehrin kitap başkenti olarak seçilmesine karar verilmiştir.

Dünya Kitap Başkenti Programının Temel Aldığı İlkeler

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

Madde 19- Herkesin düşünce ve anlatım özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak düşüncelerinden dolayı rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu olmaksızın, bilgi ve düşünceleri her yoldan araştırmak, elde etmek ve yaymak hakkını gerekli kılar.

Madde 27

1. Herkes, toplumun kültürel yaşamına serbestçe katılma, güzel sanatlardan yararlanma, bilimsel gelişmeye katılma ve bundan yararlanma hakkına sahiptir.
2. Herkesin yaratıcısı olduğu bilim, edebiyat ve sanat ürünlerinden doğan maddi ve manevi çıkarlarının korunmasına hakkı vardır.

Eğitsel, Bilimsel ve Kültürel Malzemenin İthaline dair Anlaşma (Floransa Sözleşmesi)

7 Haziran 1950 tarihinde Floransa'da imzalanan Anlaşma genel itibariyle kitaplar, yayınlar ve diğer eğitsel, bilimsel ve kültürel materyallerin serbest dolaşımını kolaylaştırmayı hedeflemektedir.

Dünya Kitap Başkentleri

2001

Madrid / İSPANYA

2002

İskenderiye / MISIR

2003

Yeni Delhi / HİNDİSTAN

2004

Antwerp / BELÇİKA

2005

Montreal / KANADA

2006

Turin / İTALYA

2007

Bogota / KOLOMBİYA

2008

Amsterdam / HOLLANDA

2009

Beyrut / LÜBNAN

2010

Ljubljana / SLOVENYA

Dünya Kitap Başkentleri

2011

Buenos Aires / ARJANTİN

2012

Erivan / ERMENİSTAN

2013

Bangkok / TAYLAND

2014

Port Harcourt/ NİJERYA

2015

Incheon/ GÜNEY KORE

2016

Wroclaw/ POLONYA

2017

Konakri/ GİNE

2018

Atina/ YUNANİSTAN

2019

Şarika / BİRLEŞİK ARAP
EMİRLİKLERİ

Başvuru için gerekli belgeler:

+

"Application (name of the candidate-city)" konu başlığıyla gönderilecek gereğince ve tamamen doldurulmuş başvuru formu

+

Şehrin belediye başkanı tarafından yazılmış bir destek mektubu

+

Şehrin bulunduğu ülkenin UNESCO Millî Komisyonu tarafından yazılmış ve şehrin adaylığını onaylayan resmi bir mektup

+

Etkin ulusal profesyonel dernekler tarafından yazılacak iki adet resmi destek mektubu (Örneğin Ulusal Yazarlar Birliği)

+

Başvurunun yapıldığı şehrin kitaplarla ilgili üç adet fotoğrafı (JPEG formatında ve en fazla 3 MB boyutunda)

+

Gereğince ve tamamen doldurulmuş "Hakların ve fotoğrafların tescilinin devri" formu

Başvuran şehirlerin program önerisi aşağıdaki 6 kriter ışığında değerlendirilir:

- 1** Özellikle Dünya Kitap Başkenti için tasarlanan ve büyük oranda paydaşlar ve toplum için uzun dönemli faydalarla, şehrin kitap başkenti olma dönemi süresince uygulanacak etkinlik programının sunulması;
- 2** Öngörülen giderlerin genel bir taslağı ve fon artırma stratejileri;
- 3** Profesyonel ve sivil toplum örgütlerini de içeren, kentsel, bölgesel, ulusal ve uluslararası katılım derecesi ve programların önceden görülebilen etkileri;

Başvuran şehirlerin program önerisi aşağıdaki 6 kriter ışığında değerlendirilir:

- 4 Başvuruda bulunan şehir tarafından; kitap tedarik zincirindeki ve bilimsel ve edebi toplumdaki diğer aktörlere ilişkin yazarları, yayıncıları, kitap satıcılarını ve kütüphanecileri temsil eden ulusal, bölgesel ve uluslararası profesyonel kurumlarla işbirliği içinde düzenlenen, tek seferlik ya da devam eden etkinliklerin nitelik ve nicelikleri;
- 5 Kitapları ve okumayı teşvik edici ve artırıcı diğer kayda değer projelerin nitelik ve nicelikleri,
- 6 "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"nin 19. ve 27. maddelerinin ve "Eğitsel, Kültürel ve Bilimsel Malzemenin İthaline dair Anlaşma"nın (Floransa Sözleşmesi) yanı sıra UNESCO Kuruluş Anayasasında belirtilen ifade özgürlüğü, bilgiyi yayınlama ve dağıtma özgürlüğü ilkelerine uygun olması.

UNESCO gözetimindeki Seçici Komite aşağıdaki kuruluşlardan birer temsilci içerir:

Uluslararası Yayıncılar Birliği
(IPA; International Publishers
Association)

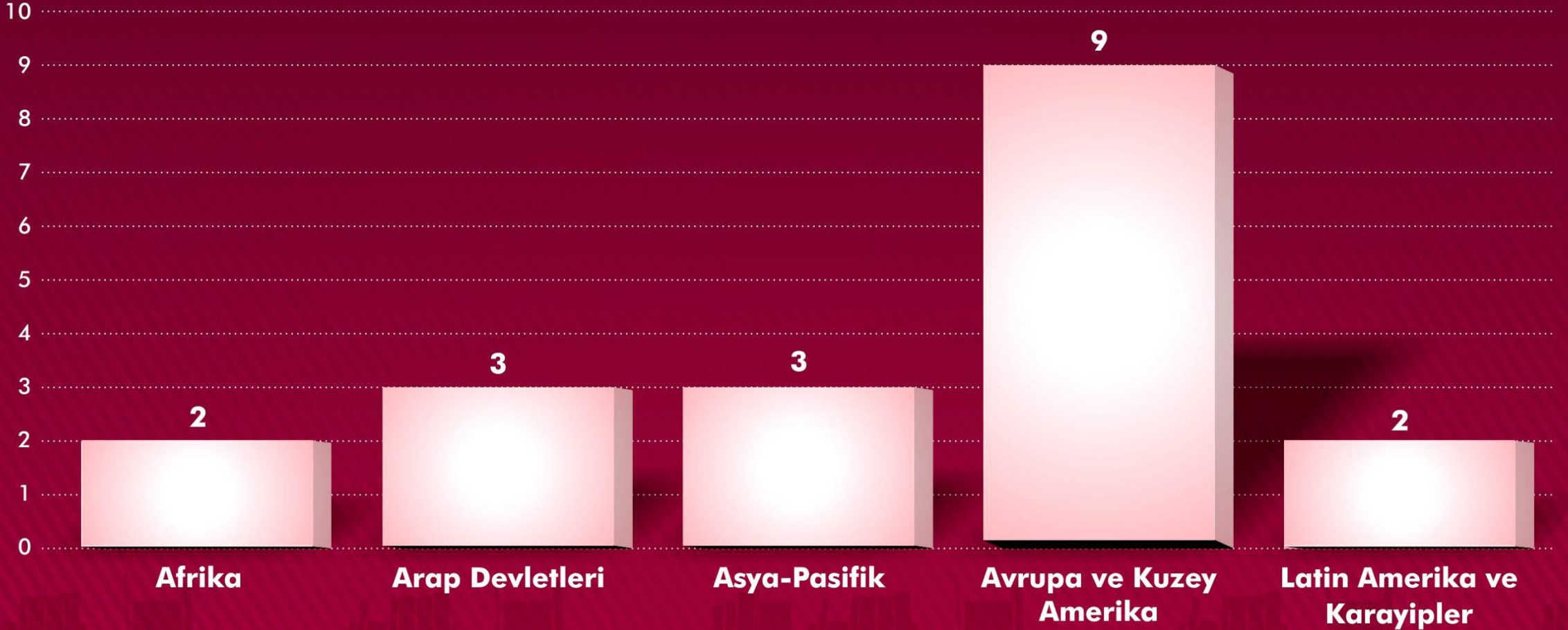
Uluslararası Kitapçılar Federasyonu
(IBF; International Booksellers'
Federation)

JÜRİ

Uluslararası Kütüphane
Dernekleri ve Kuruluşları Federasyonu
(IFLA; International Federation
of Library Associations and Institutions)

UNESCO Temsilcisi

Dünya Kitap Başkentleri Bölgelere Göre Dağılımı

Dünya Kitap Başkenti Başvuru Formu

**KENTİN
TANITILMASI**

**ANA HEDEFLER ve
BEKLENEN ETKİ**

**HAZIRLANMA
SÜRECİ**

**ETKİNLİK
PROGRAMININ
SUNUMU**

**İşbirlikleri ve
Ortaklıklar**

**İletişim
kampanyası**

KENTİN TANITILMASI

Bu bölümde aday şehrin temel coğrafi, demografik, kültürel ve ekonomik özellikleri, yönetim biçim ve uluslararası bağlantıları yazılmalıdır.

Kentin genel kültürel profili nedir?

Kitap sektörünün ülkedeki / kentteki ekonomik önemi nedir? Kentin kitap endüstrisini güçlendirme planları nelerdir?

Kent, Dünya Kitap Başkenti unvanını taşıyacak yeterli ve uygun altyapıya sahip mi?

Kentin ana yatırımları/ varlıkları nelerdir?

Kentin yerel, ulusal ve uluslararası fuar, konferans, sergi ve diğer yayıncılık faaliyetlerini düzenleme konusundaki uzmanlığı nedir?

ANA HEDEFLER ve BEKLENEN ETKİ

Toplumsal etkilerle ilgili hedefler, bölgesel kalkınma, yerel yayıncılık sektörünün büyümesi ve turizm üzerindeki etkileri de dâhil olmak üzere Dünya Kitap Başkenti olmak için bir başvuru sunma kararı arkasındaki temel motivasyonun sunumu.

Kent neden Dünya Kitap Başkenti unvanı için aday olmak istiyor?

Diğerleriyle kıyaslandığında, sizin başvurunuzu özel yapan nedir?

Kentin Dünya Kitap Başkenti olmasının kent üzerindeki uzun vadeli kültürel, sosyal ve ekonomik etkisi ne olurdu? Bu etki nasıl izlenir ve değerlendirilirdi? Değerlendirmeyi kim yürütecek? "Başarı"yı nasıl tanımlayacaksınız?

Dünya Kitap Başkenti Programı yoluyla ulaşmaya çalışacağınız temel hedef grupları nelerdir?

HAZIRLANMA SÜRECİ

Başvuru hazırlama grubunda yer alan kişilerin ve adaylığa hazırlanma sürecinin sunumu

Başvurunun hazırlanmasında yer alan ana paydaşlar kimlerdi? Nasıl yer aldılar?

Yönetim takımı üyeleri kimler olacak? Programın uygulanmasında onların görev ve rolleri neler olacak?

Uygulama için ne tür bir yönetim ve teslim yapısı öngörülmektedir?

ETKİNLİK PROGRAMININ SUNUMU

Planlanan etkinlik programının konsepti nedir?

Yılın etkinlikleri nasıl seçildi?

Dünya Kitap Başkenti ilanından sonra faaliyetlerin sürdürülmesi için planlar nelerdir?

Etkinlik programının uygulanmasında yerel nüfus nasıl dâhil olacak?

İşbirlikleri ve Ortaklıklar

Ana partnerler kimler? Etkinlik programının uygulanmasında ne rol oynayacaklar (danışmanlık, fon ya da somut destek)?

Yerel ve ulusal makamlar ya da Bakanlıklar nasıl yer alacak?

Faaliyet programınız ile önceki Dünya Kitap Başkentlerinin faaliyet programı arasında ne kadar bağlantı oluşturmayı planlıyorsunuz?

Kent, yerel sanatçı ve kültürel kurumları nasıl dâhil etmeyi planlıyor?

Uluslararası bir izleyicinin ilgisini çekmek için strateji nedir?

İletişim kampanyası

Kentin düşünölen pazarlama ve iletişim stratejisi nedir?

İletişim takımı kimlerden oluşacak?

İletişim kampanyasının ana hedef grupları nelerdir?

İletmek istediğiniz anahtar mesajlar nelerdir? Bu bir slogan ile özetlenebilir mi? Geniş izleyici kitlelerini harekete geçirmek için stratejiniz nedir?

Yazılı basın veya diğer medya kanallarıyla kurulan ortaklıklar var mıdır?

Planlanan etkinliklerin medya teminatlarını nasıl sağlayacaksınız?

Etkinlik programınızın gelişmesine yardım edebilecek farklı paydaşlar kimlerdir?

Kendi vatandaşlarınızı yılın iletişimcileri olarak sınırların içinde ve dışında nasıl harekete geçireceksiniz?

Genel Harcama Taslağı

Action	Budget in euros			
	Year - 2	Year - 1	WBC Year	Total
Activity programme				
Activity 1				
Activity 2				
Activity 3				
Activity 4				
Programme expenditure				
Wages, overheads and administration				
Travel and accommodation				
Human resources				
Communication				
Promotion and marketing				
Communication materials				
Website				
Press events				
Tv ads				
Web marketing / social media				
Other				

Source of income

	In euros	%
National government		
Municipality		
Region		
Private sponsors		
Other		

Date